

Prof. dr. Brane Širok
Katedra za energetska strojništvo
Laboratorij za vodne in turbinske stroje
Fakulteta za strojništvo, Univerza v Ljubljani

V Ljubljani, 22.2. 2011

Program dela fakultete za mandatno obdobje
od 01. 07. 2011 do 30. 06. 2013

UVOD

Namen predstavitve programa dela dekana za mandatno obdobje 1.7. 2011 do 30.6. 2013, je prikaz mojega pogleda na uspešno delovanje Fakultete za strojništvo Univerze v Ljubljani (FS) v skladu z že določenimi obveznostmi in pristojnostmi dekana, ki so zapisane v Statutu univerze (UL) in v Pravilih FS.

Prepričan sem, da lahko s skupnimi močmi dosežemo cilje, ki bodo v korist našim študentom ter bodo dvigali ugled FS in UL doma in v tujini, ter bodo koristili našemu gospodarstvu in bodo ne nazadnje tudi nam, vsem zaposlenim na FS v zadovoljstvo.

Uvodoma se želim zahvaliti sedanjemu vodstvu FS in pri tem izpostavljam velike napore, ki so bili na fakulteti vloženi v bolonjsko prenovo študijskih programov. Omenjam še dosežke na področju informacijske posodobitve sistema upravljanja, ki zagotavljajo dobro podlago za nadaljnji razvoj FS v smeri moderne in učinkovite visokošolske ustanove.

Moj temeljni pristop k vodenju FS v naslednjem mandatnem obdobju, če bom izvoljen za dekana, bo nadgrajevanje vsega, kar je dobro in pozitivno naravnano. To bo tudi moje temeljno vodilo ob razmisleku o možnih spremembah in dopolnitvah obstoječega sistema, s ciljem doseganja nadaljnjega napredka FS. Potrebne spremembe, za katere se bomo skupaj dogovorili, bodo temeljile na analizah, ki bodo opravljene v ustreznih službah in organih vodenja na FS.

Za dekana FS kandidiram, ker vidim nove možnosti in izzive za utrjevanje vloge naše fakultete na UL, v Sloveniji in tujini. Pri tem se bom zavzemal za pozitiven odnos do dela slehernega posameznika, kar naj bo osnova za njegovo vlogo in plačilo v delovnem okolju. Zavzemal se bom za karierno napredovanje zaposlenih v skladu s cilji fakultete ter sposobnostmi, motivacijo in željami posameznika na FS, pri tem pa podpiram kadrovanje in zaposlovanje glede na realne potrebe za kakovostno izvajanje študijske in raziskovalne dejavnosti, v skladu s finančnimi možnostmi FS.

Zagotavljal bom uravnotežen medgeneracijski dialog, ki bo nudil mladim sodelavcem priložnost, da s svojo zagnanostjo in svežimi idejami prinašajo in uresničujejo zastavljene cilje v dobro širše skupnosti, Univerze v Ljubljani, fakultete kot tudi njenih osnovnih organizacijskih enot in ne nazadnje tudi sebi. V tem procesu si bom prizadeval, da bodo starejši kolegi izpolnjevali enega od temeljnih poslanstev univerzitetnega profesorja - pomagati s svojo modrostjo in izkušnjami pri razvoju in napredovanju mlajših kolegov. Prav z rastjo tako oblikovanih raziskovalnih sredin je po mojem trdnem prepričanju zagotovljeno

doseganje najvišjih znanstvenih in pedagoških ciljev tako posameznih laboratorijev in kateder na FS kot tudi in predvsem fakultete.

Za doseganje maksimalnih učinkov pedagoškega in raziskovalnega dela je enako pomembna suverenost posamezne katedre in laboratorijev na raziskovalnih in strokovnih področjih za katere skrbijo oziroma ustvarjajo novo znanje in prenašajo spoznanja na študente, ki so obenem motivirani za sodelovanje na skupnih projektih FS oziroma interdisciplinarnih projektih drugih fakultet. Prav v tem vidim izjemen, še premalo izkoriščen potencial naše fakultete, ki bi ga lahko oziroma moramo razširiti na aktivnejše vključevanje v interdisciplinarne raziskovalne projekte oziroma študijske programe z drugimi članicami UL in drugimi univerzami tako doma kot tudi v tujini. Danes živimo v svetu, ko je tehnološki napredek rezultat timskega dela strokovnjakov različnih področij, ki segajo tudi do družboslovja in humanistike.

Zavzemal se bom za zagotavljanje ustvarjalnega delovnega okolja, v katerem se lahko v večji polnosti razvije intelektualni potencial posameznika. Podpiral bom vse oblike sodelovanja znotraj FS in UL za doseganje kritične mase in moči za skupne nastope na projektih v slovenski industriji in v mednarodnem prostoru. Pri tem bom dal poseben poudarek vključevanju FS v raziskovalno razvojne projekte za slovensko industrijo, kar bo zagotavljalo ohranjanje oziroma zmerno povečanje materialnega statusa FS.

Ob letnih poročilih za ocenjevanje kakovosti je tako s strani študentov, predvsem pa s strani gospodarstva vedno pogosteje zaznati opozorilo, da se študentje v času študija ne ali pa premalokrat srečajo s konkretnim samostojnim projektnim delom, še manj pa so usposobljeni za timsko delo – reševanje realnega problema v skupini študentov, ki študirajo različna raziskovalna področja na fakulteti. Ker smo že v in je pred nami še daljše obdobje generacijskega upada (do leta 2018) je čas za občuten dvig kakovosti študija strojništva, in sicer ob upoštevanju mednarodnih priporočil. Cilj je izboljšanje prepoznavnosti diplomantov FS vseh treh stopenj kot dobrih strokovnjakov tako doma kot tudi v tujini. Zato bom v sodelovanju s študenti identificiral predloge za izboljšanje kakovosti, ki bodo rezultirali v boljših študijskih dosežkih študentov na vseh nivojih, izboljšani prehodnosti študentov in posledično v skrajšanem času študija. Zavezo za uresničitev predlogov morajo sprejeti tudi študenti. Poudarek bom dal individualizaciji študija oziroma delu v majhnih skupinah, študiju ob reševanju realnih problemov v tesnejšem sodelovanju z gospodarstvom. Tako kot bom prednostno podpiral karierno rast zaposlenih, bom vzpostavil sistem kariernega svetovanja (ki se vzpostavlja v okviru UL) in pomoči za študente (kar ponovno zahteva poglobljeno korektno sodelovanje z gospodarstvom). Slovensko gospodarstvo je odvisno od uspešnosti izvozno naravnanih podjetji, zato imam cilj, da najmanj podvojimo število mednarodnih študentskih izmenjav za obdobje najmanj 6 mesecev. Tako bodo študijski programi FS bolje prepoznani in kakovost neposredno preverjena.

IZOBRAŽEVALNA DEJAVNOST

Primarna dejavnost Fakultete za strojništvo v Ljubljani je izobraževanje študentov na vseh ravneh, za njihov osebni razvoj in predvsem za slovensko gospodarstvo, za katerega se naši študentje usposablajo. Pri tem bomo uspešni, če bomo pridobili kakovostne maturante, ki jih je potrebno motivirati v okviru predhodnih srečanj in seznanjanj z vsebinami strojništva ter možnostjo zaposlitve po končanem študiju. Aktivnosti promocije strojništva morajo biti

usmerjene v ustvarjanje pozitivne podobe FS in inženirjev strojništva/poklica v slovenskem prostoru. Pri tem bom izhajal iz primerov dobrih praks (tako v slovenskem, še posebej pa odmevni in atraktivni primeri doseženi v tujini) in aktivnega sodelovanja s kakovostnimi srednjimi šolami in z gospodarskimi subjekti v slovenskem prostoru.

Na področju prehodnosti študentov je bilo v minulih letih že doseženih nekaj uspehov. Zavedati se moramo, da je ključni element prehodnosti v prvih letnikih obeh študijskih programov po bolonjski shemi ravno kakovost ter motiviranost vpisanih maturantov oz. študentov. Pri tem moramo paziti, da ne povečujemo prehodnosti na račun kakovosti - zniževanja kriterijev znanja v nižjih letnikih, kajti to se hitro odrazi na zmanjšani prehodnosti v višjih letnikih in predvsem na zmanjšanju kakovosti diplomantov.

Za doseganje zadovoljive prehodnosti ob zagotavljanju kvalitete študija je potrebno študentom nuditi dodatno pomoč pri tistih predmetih, kjer je to potrebno v obliki demonstratorskih in dodatnih ur. Potrebno je vpeljati dejansko medsebojno pomoč s strani starejših študentov in se povezati z univerzo za vzpostavitev sistema identifikacije študijskih težav študentov in organizacije strokovne pomoči.

V nasprotju z dosedanja prakso menim, da preveliko število razpisanih izpitnih rokov ne zagotavlja kvalitete prehodnosti, ampak predhodno delo s študenti, večja odprtost učiteljev do študentov (po zgledu dobrih univerz) in sistemsko usposabljanje učiteljev in sodelavcev za doseganje višjih pedagoških standardov. Kakovost pedagoškega dela moramo stalno spremljati s študentskimi anketami, ki se izvajajo permanentno v skladu z univerzitetnimi pravili na reprezentativnih vzorcih in zajemajo vse izvajalce študijskih procesov. Rezultati anket so v prvi vrsti namenjeni anketiranim pedagoškim delavcem za samooceno in samokorekcijo. Namenjeni so tudi vodstvu FS za analizo kvalitete študijskega procesa in na tej podlagi priprave predlogov za odpravo ovir oziroma izboljšanje rezultatov. Predlagam, da se letno nagradi najbolj ocenjene pedagoge, s pedagogi s slabšimi ocenami pa se je potrebno pogovoriti o vzrokih za slabe ocene in potrebnih korakih za odpravo morebitnih pomanjkljivosti, pripraviti načrt odprave in spremljanje le tega (poročanje na senatu).

Ocenjujem, da je potrebno izvesti korekcijo tutorskega dela, ki se bi moralo v zaključnem delu študija preoblikovati v individualni pristop do vsakega študenta s ciljem pomoči pri zaključevanju študijskih obveznosti in usmerjanju študentov v poklic in zaposlitev.

Mednarodna vpetost na študijskem področju je različna po raziskovalnih področjih oziroma katedrah. Za boljšo prepoznavnost kakovosti naših študijskih programov bom nadgradil prizadevanja dosedanjega vodstva za pridobitev in ohranitev mednarodne akreditacije. Pri tem pa bo vodilo pridobitev tiste akreditacije, ki je v EU in širše prepoznana kot najbolj kakovostna.

V času tega mandata bo prvič zaključena prva stopnja novih bolonjskih študijskih programov zato bo potrebno takoj pristopiti k pripravam za izvedbo analize stanja ter oceno s prenovo zastavljenih ciljev. Temeljno izhodišče, ki ga zagovarjam je, da se študijski programi ne drobijo in specializirajo prehitro ampak, da se študentom zagotovi dobra osnova, ki jo nadgrajujemo s poglobljenim znanjem predvsem na drugi bolonjski stopnji. Na tej podlagi bom predlagal morebitne izboljšave, pri čemer pa bo ponovno temeljni cilj kakovost študija oziroma diplomantov. Hkrati je potrebno nastaviti sistem spremljanja izvajanja prenovljenih in novih študijskih usmeritev druge bolonjske stopnje. Tu si bom prizadeval za obsežnejše

vključevanje v EU programe s področja izobraževanja, predvsem Erasmus Mundus, v katerega se lahko vključujejo tudi študenti, ki prihajajo iz drugih držav (JZ Balkan, Rusija, Indija, Brazilija ...). Prav tako bom intenziviral dejavnost za aktivno sodelovanje v programskih možnostih, ki jih lahko FS izkoristi oziroma ponudi v okviru EMUNI univerze. Na doktorskem študiju mora fakulteta združiti vse svoje raziskovalne dosežke, da bo lahko bolje zadostila mednarodnim kriterijem raziskovalne odličnosti in tako uspešneje kandidirala na programe EU s področja raziskovalne dejavnosti (npr. Marie Curie shema, Centri odličnosti, 7. Okvirni program, ESA in podobno).

Če bom izvoljen za dekana, bom takoj organiziral izdelavo izvedbenega načrta v sodelovanju z vsemi učitelji in sodelavci za Razvojno raziskovalni in tudi za Projektno aplikativni program. Izvedbeni načrt je nujen za nemoteno in jasno izvedbo študijskih programov, kakor tudi za izdelavo finančnega plana študijske dejavnosti. Aktivno se bom vključil v UL komisije oziroma organe, da se bo izboljšalo vrednotenje pedagoške dejavnosti iz proračunskih virov (sedaj je znesek na študenta med nižjimi med tehniškimi fakultetami UL – skoraj najnižji), kar je še posebej pomembno ob pričetku izvajanja študijskih programov druge bolonjske stopnje, za prvo stopnjo pa postopno.

Glede na to, da se v tekočem šolskem letu prične program druge bolonjske stopnje je izrednega pomena pritegniti kakovostne študente iz množice drugih ustreznih prvostopenjskih študijev iz vse Slovenije in tudi JZ Balkana (Hrvaška z letošnjim letom poleg Švice že polnopravno sodeluje v Erasmus programu, podpisan je bilateralni sporazum z Makedonijo, Črno goro in Srbijo). Pri tem se ponuja celoten nabor študijskih smeri, ki jih je oziroma bo do roka FS uspela akreditirati.

Študentom moramo še izboljšati študijske pogoje, in sicer predvsem mislim na študij v času, ko na urniku nimajo predavanj ali vaj. Glede na značilnosti študija druge bolonjske stopnje bom zagovarjal vključevanje študentov višjih letnikov v laboratorijsko delo z namenom čim tesnejšega povezovanja z delom v laboratorijih in posredno z realnimi problemi v stroki. Na ta način bomo dosegli resnično sožitje med učitelji in študenti in še boljši prenos znanja. Študentom bomo tako zagotavljali uspešnejše zaposlovanje, kar mora postati referenca fakultete.

Doktorski študij povezujem izključno z raziskovalnim delom na FS oziroma v sodelovanju z drugimi fakultetami UL ali širše, predvsem v EU in gospodarstvu. Kvalitetno raziskovalno delo po laboratorijih zagotavlja potreben in nujen pogoj za učinkovit in hiter napredek študentov na doktorskem študiju. Glede na to, da je zakonsko čas študija skrajšan, je izrednega pomena predhodno ugotavljanje interesa ter sposobnosti kandidatov za študij. Z aktivnimi usmerjanjem si bom prizadeval za doseganje kvalitete, ki bo merljiva v EU prostoru (objava člankov, nastopi na konferencah ...).

RAZISKOVALNA DEJAVNOST

Fakulteta za strojništvo Univerze v Ljubljani intenzivno izvaja znanstveno raziskovalno dejavnost. Pedagoška in raziskovalna dejavnost se dopolnjujeta, saj je predvsem raziskovalno delo temelj za kakovostno pedagoško delo. Dejstvo je, da je tudi uspešnost na raziskovalnem področju ključnega pomena pri napredovanju na UL in še posebej na FS. Mnenja sem, da je le odličen raziskovalec, lahko dober učitelj. Zato se bom vedno zavzemal za to, da bodo naši učitelji in sodelavci prepoznani raziskovalci v mednarodnem prostoru in v slovenski

industriji. Le tako bomo na FS vsaj ohranjali, prizadeval pa si bom, da bomo še povečevali kakovostno prednost pred množico podobnih študijev v Sloveniji in v širši regiji.

Če mi boste izkazali zaupanje, da vodim fakulteto, si bom prizadeval za ustvarjanje pogojev za suvereno raziskovalno delo vseh učiteljev, sodelavcev in raziskovalcev. Vzpodbujal bom sodelovanje med laboratoriji v okviru katedre in širše na skupnih raziskovalnih in razvojnih projektih za doseganje večjih in boljših sinergijskih učinkov. Zavzemal se bom za pridobitev večjih projektov in za skupne nastope na podobnih razpisih kot so to centri odličnosti, kompetenčni centri ali večji EU razpisi.

Zavedam se, da le motivirani raziskovalci lahko dosegajo dobre rezultate, zato bom poiskal individualne motivacijske elemente pri posameznikih in jih vzpodbujal, nikakor jih ne bom silil v ustaljene kalupe. Sredstva za raziskovalno delo bom razbremenil nepotrebnih internih prispevkov/dajatev, ki ustvarjajo nekonkurenčnost našega dela na trgu. Mladim sodelavcem bom omogočal več suverenosti pri pridobivanju in upravljanju projektov v skladu z dogovorjenimi pristojnostmi.

Poiskal bom nove in dodatne načine komunikacije s slovenskimi podjetji za še tesnejše sodelovanje na razvojno raziskovalnem področju (še posebej na področju ustvarjanja novega znanja in prenosa znanja) in za skupne nastope na razpisih za infrastrukturne projekte, katerih bistveni del naj bi se realiziral na FS. Tukaj mislim predvsem na osebne stike in tematske predstavitve naših laboratorijev uspešnim podjetjem. Moj cilj je, da čimveč predstavnikov fakultete sodeluje v različnih nacionalnih telesih, kjer se razpravlja, opredeljuje in odloča o raziskovalni in študijski dejavnosti.

Zavzemal se bom za intenzivnejše sodelovanje naših laboratorijev v mednarodnih projektih, kjer bomo težili k doseganju pozicij pomembnih partnerjev na projektih ali koordinacijah. Pri tem bom vzpostavil aktivnejšo vlogo raziskovalnega referata, predvsem na področju stroškovnega spremljanja in upravljanja projektov tako, da bo ostalo raziskovalcem več časa za vsebinsko delo.

Dozorel je tudi čas za uvajanje novih organizacijskih struktur, kot so centri znanja, zavodi ali inštituti, ki širijo možnost razvoja FS. Potrebno je poiskati formalne možnosti za ustanovitev katere od teh oblik širitve FS.

ORGANIZACIJA, VODENJE IN UPRAVLJANJE FAKULTETE

V principu je FS ustrezno organizirana. Katedre, laboratoriji in ostale organizacijske enote delujejo v skladu s Pravili FS. Osvežiti bo potrebno le vlogo vodij posameznih enot skupnih služb za še večjo učinkovitost dela in boljšo podporo pedagoškemu in raziskovalnemu delu. Predlagam, da vodstvo FS predstavljajo poleg dekana še prodekan za prvo stopnjo obeh programov, prodekan za drugo stopnjo - Razvojno raziskovalnega programa ter prodekan za doktorski študij, raziskovalno delo, kakovost in razvoj. Delo prodekanov se mora obvezno prepletati in komplementarno dograjevati tako, da bodo doseženi najboljši rezultati vodenja FS. Vodstvo FS se mora sestajati po potrebi in najmanj enkrat tedensko na kolegijih, kjer morata nujno sodelovati tudi tajnik in vodja računovodske službe s podpornimi informacijami. Strokovne službe morajo pri tem nuditi strokovno podporo in analize.

V upravljanje fakultete želim vpeljati Odbor za gospodarjenje in razvoj. Tega naj sestavljajo tisti učitelji oz. raziskovalci, ki pomembno prispevajo k finančni realizaciji FS in so pri svojem delu vsestransko uspešni. Odbor bo imel pomembno vlogo pri gospodarjenju v časih

ekonomske krize in tudi potem. Skupaj z vodstvom FS bo pripravljaj vse pomembnejše odločitve za potrditev na senatu. S tem bo bistveno olajšano delo senata, kjer se bom zavzemal za iskanje rešitev s konsenzi in s kompromisi.

Komisije in odbori ter delovna telesa so po mojem mnenju primerno organizirani in njihovo delo je utečeno, zato ne vidim potrebe po večjih spremembah razen ponovnega imenovanja članov po preteku mandata. Pri tem se bom zavzemal za to, da bodo funkcije v delovnih telesih in odborih porazdeljene tudi med mlajše kolege. Predlagam, da člani komisij na UL in v zunanjih inštitucijah, ki jih delegira FS, na ustreznih sestankih internih komisij in odborov oziroma na senatu FS tekoče poročajo o doseženih dogovorih, ki se nanašajo na našo fakulteto. Prav tako je pomembno, da se o pomembnejših zadevah v primeru dilem na ta način tudi predhodno posvetujejo.

Razmišljanja in aktivnosti v zvezi novogradnjo FS je potrebno v sedanjem času ekonomske krize umiriti, vendar nikakor ne opustiti. Ravno sedaj je pravi čas, da v miru poiščemo optimalne rešitve za izboljšanje delovnih pogojev zaposlenih in študijskih pogojev študentov. Prvotne zasnove novogradnje je potrebno preučiti v luči nekaterih sprememb in trenutnih aktivnosti na tem področju v okviru UL. Zato predlagam, da poiščemo soglasje na FS o principu prostorskega razvoja in o najboljši možni rešitvi glede na novo nastale situacije.

Ključno vodilo dekanovanja bo medgeneracijsko sodelovanje motiviranih zaposlenih pri izvajanju pedagoške, raziskovalne in administrativne dejavnosti, katerega rezultati bodo cenjeni tako v Sloveniji kot tudi tujini.

prof. dr. Brane Širok

